

A fogyasztói társadalom környezeti képe és politikája

Ismétlés

- ▶ Környezet fogalma
 - ▶ Földtörténeti, kémiai és biológiai evolúció
 - ▶ Ember megjelenése és hatása a környezetre az ókortól az ipari forradalomig
-

„Prológus”

- ▶ H.G. Wells és José Martí
- ▶ A XX. században az előző évszázadokénál drasztikusabb változások következtek be,
 - a Föld lakosainak száma négyszeresére,
 - az energiafelhasználás a tizenhatszorosára,
 - az ipari termelés a negyvenszeresére nőtt.
- ▶ Két kihívás
 - mekkora méreteket ölt(ött) a környezeti változás
 - hogyan láthatunk a problémák megoldásához

Az ember stratégiája a XX. században

- ▶ Cáva vagy patkánystratégia?
- ▶ „Isten nem játszik kockajátékot a világgal!”
(A. Einstein)
 - És az EMBER?
- ▶ a környezettörténet szédületes sebességű folyamatokat hozott + újak is megjelentek

A környezeti változás okai

- ▶ Gazdasági tevékenység (Világgazdasági folyamatok)
 - Termelékenyebb technológiák
 - Munkaszervezési megoldások

Gazdasági növekedés

A globális GDP alakulása 1500–1992 között

Dátum	Globális GDP
1500	1 (240 milliárd dollár)
1820	2,9 (695 milliárd dollár)
1870	4,7
1900	8,23 (1980 milliárd dollár)
1913	11,36
1929	15,40
1950	22,38
1973	66,93
1992	116,64 (28 billió dollár)

Viszonyított arányszámok a Kr.u. 1500-ban számított adatokhoz

Forrás. J. R. McNeill

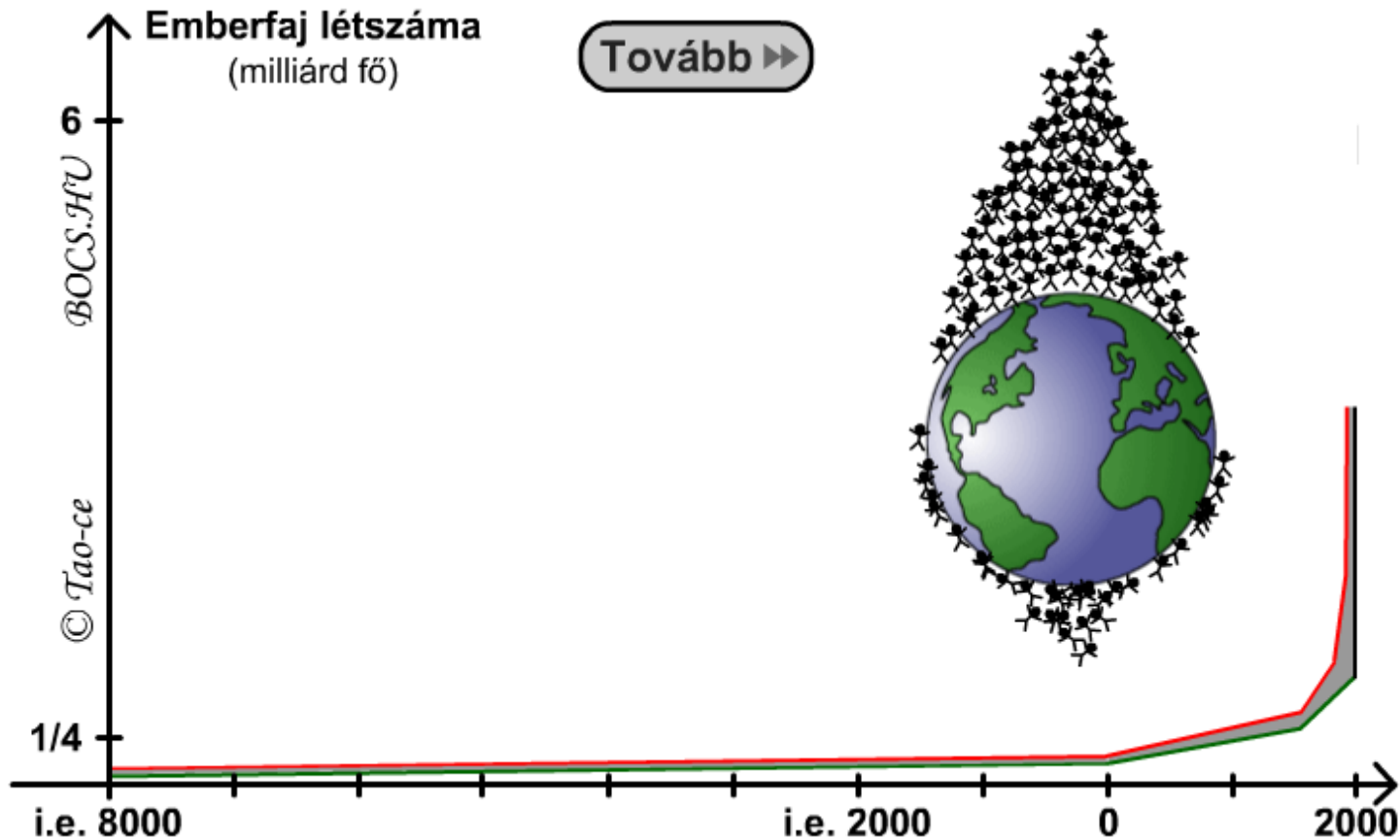
A környezeti változás okai

- ▶ Gazdasági tevékenység
 - Termelékenyebb technológiák
 - Munkaszervezési megoldások
- ▶ Népeségnövekedés

Népeségrobbanás

Dátum	Népeségszám (milliárd) (éves növekedési ráta %)
1820	1
1850	1,2 (0,5)
1900	1,6 (0,6)
1950	2,5 (0,8)
1990	5,3 (1,8)
2000	6 (1,5)
2013	7,2

Az emberiség lélekszámának növekedése

Az anyag- és energiafogyasztás, a környezetszennyezés növekedési üteme gyorsabb, mint a népességnövekedés.

A népesség regionális eloszlása

	Millió fő			
	1850	1900	1950	1996
Ázsia	749	937	1386	3501
Európa	266	401	576	728
Afrika	95	120	206	732
Észak- Amerika	26	81	167	295
Dél-és Közép- Amerika	33	63	162	486
Ausztrália és Óceánia	2	6	13	29

Energiafelhasználás a múlt század(ok)ban

- ▶ Szomatikus energiarendszer kora
- ▶ Exoszomatikus energiarendszer (1800–)
 - Fosszilis energia kora
 - Kőolaj kora (belső égésű motorok teljesítménye, 1900–, villanymotorok)
 - Földgáz
 - Nukleáris E

Energiafelhasználás fokozódása soha nem látott ütemben [adatok](#)

Globális tüzelőanyag termelés és energiafelhasználás (1800–1990)

<i>Tüzelőanyag-típus</i>	1800	1900	1990
Biomassza (millió t)	1000	1400	1800
Szén (millió t)	10	1000	5000
Kőolaj (millió t)	0	20	3000
Energiafelhasználás (millió tonna olajból származó energiának megfelelő)	250	800	10000

Energiafelhasználás

	1995	2000	2005	2008
Kína	917	967	1429	2177
India	236	295	362	469
USA	2117	2310	2342	2182
Brazília	150	183	198	242
EU	1635	1705	1771	1623
Magyarország	24	23	26	22
Világ	8545	9260	10565	11164

Millió tonna olajegyenérték (biomassza E-t nem tartalmazza)

A globalizáció hatása

- ▶ A gazdasági növekedésnek ára volt/ van „alkotó pusztítás”
- ▶ Rachel Carson szerepe: Néma tavasz

Mit jelent a környezetvédelem?

- ▶ „Olyan céltudatos, szervezett, intézményesített emberi tevékenység, amelynek célja az ember ipari, mezőgazdasági, bányászati tevékenységéből fakadó káros következmények kiküszöbölése, és megelőzése az élővilág és az ember károsodás nélküli fennmaradásának érdekében.

A környezetvédelem fontosabb tevékenységi területei

Környezetgazdálkodás

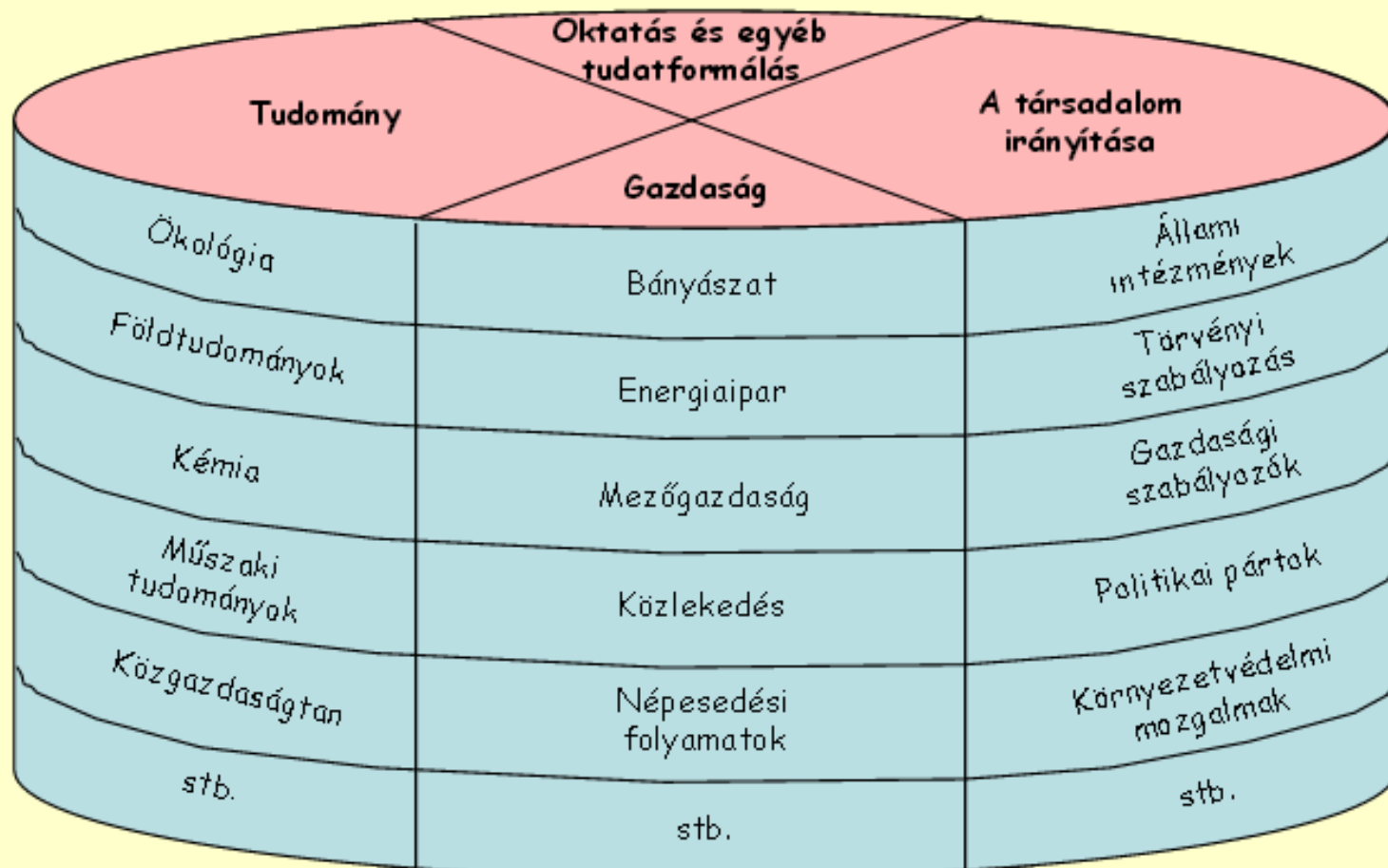
Természetvédelem

Tájvédelem

Környezet-egészségtan

Települési környezet védelme

A környezetvédelem fő tevékenységi területei a társadalmi munkamegosztás során

A környezetvédelem jellemzése

- ▶ A környezetvédelem tudományos alapjait a műszaki tudományok, az alkalmazott természettudományok és az ökonómia képezik.
- ▶ A környezetvédelem nemcsak egészségvédelmi, esztétikai szempontú, hanem gazdasági, gazdálkodási tevékenység is.
- ▶ Hatékonyágát és működőképességét a törvényi szabályozás és intézményrendszer biztosítja

A szervezett nemzetközi környezetvédelem kialakulása

Nemzetközi Konferenciák:

- 1968. Római Klub;
- 1972. ENSZ I. Környezetvédelmi Világkonferencia
(Stockholm)
- 1975. Európai Bizottsági és Együttműködési Értekezlet
(Helsinki, 1975);
- 1984–1987. Környezet és Fejlesztés Világbizottság
– Bruntland Bizottság: Közös jövőnk jelentés
- 1992. ENSZ Környezet és Fejlődés Konferenciája
(1992. június 2–14. Rio de Janeiro)

- 1997. A Kiotói – Konferencia;

- 2002. Fenntartható Fejlődés Világtalálkozója –
Johannesburgi Konferencia (191 ország);

I. Környezetvédelmi Világkonferencia (Stockholm, 1972)

- ▶ 1972. Június 5. Az első Környezetvédelmi Világkonferencia;
- ▶ 113 tagállam vett rajta részt (nem vett rész Kína és Románia kivételével a szoc. országok, de még ebben az évben Mo. is aláírta);
- ▶ A konferencia mérföldkövet jelentett;

Eredménye: (a 4 dokumentum)

1. Nyilatkozat az emberi környezetről
2. Nyilatkozat az irányelvekről
3. Akcióprogram javaslat
4. Szervezeti intézkedések.

A Riói-találkozó

- ▶ 178 ENSZ tagállamból 172 küldött hivatalos delegációt, ebből 112-őt államfő vezetett;
- ▶ 761 nem kormányzati (mindenekelőtt környezet- és természetvédelmi) szervezet;
- ▶ 8700 fő külföldi sajtótag;
- ▶ Magyarországról jelen volt:

Gönc Árpád köztársasági elnök (Ő írta alá az Éghajlat-változási Keretegyezményt és a Biológiai Sokféleségről szóló Egyezményt)

Keresztes K. Sándor környezetvédelmi miniszter (a tárgyalási szakaszban ő vezette a magyar delegációt).

A Riói konferencia dokumentumai

1. A Riói Nyilatkozat;
 2. Feladatok a XXI. Századra (AGENDA 21);
 3. Nyilatkozat az erdők védelméről;
 4. Kertegyezmény az Éghajlati Változásokról;
 5. Egyezmény a Biológiai Sokféleségről.
-

A környezetvédelmi politika kiemelt területei (2001–2010)

- ▶ éghajlatváltozás: az éghajlati változásokat kiváltó okok csökkentése (megújuló energiaforrások arányának növelése)
 - ▶ természeti és biológiai sokféleség megőrzése
 - ▶ környezet-, és egészségvédelem: az egészséget fenyegető veszélyekről való tájékoztatás (vegyszerek használata, élelmiszerbiztonság, járványok kitörése)
 - ▶ fenntartható erőforrás-használat és hulladékgazdálkodás: természeti erőforrások felelősségteljes kezelése
-

Környezetvédelem Magyarországon

- ▶ Hazánkban a törvényi szintű szabályozásra a környezet védelmében 1976-ban került sor (1976. évi II. tv.),
- ▶ föld, a vizek, a levegő, az élővilág, a táj, a települési környezet, a zaj és a sugárzás elleni védelemmel kapcsolatos tevékenységek irányítását a mindenkori Környezetvédelmi Minisztérium látja el,
 - ▶ ma a Vidékfejlesztési Minisztérium felelős államtitkársága

Forrás :Környezet- és Természetvédelmi Lexikon/

- ▶ **A Környezetügyért Felelős Államtitkárság**
 - **érvényesíti a környezetvédelmi szempontokat a törvényhozásban, a gazdasági és a mindennapi életben is.**
 - **Támogatja a kutatásfejlesztést, illetve növelni kívánja a vízügy és környezetvédelmi oktatás színvonalát.**
 - **A Környezetügyért Felelős Államtitkárságot dr. Illés Zoltán vezeti.**
-

Miért fontos a környezetvédelem?

- ▶ Jelentősen csökken a gyártás energiaigénye
- ▶ Csökken a környezeti terhelés
- ▶ Csökken a felesleges energiafelhasználás
- ▶ Javul az életminőség
- ▶ Tisztább levegő lesz
- ▶ Egészséges ivóvíz lesz elérhető
- ▶ Szennyezetlen talaj áll rendelkezésre

- ▶ Élhető környezet !!

Jövönk a kezünkben van!

Köszönöm a figyelmet!